

de Palmares. Per a això Portugal va haver de muntar l'exèrcit més fort de tota la seva història colonial. Va reunir cinc mil homes amb les armes més modernes del món en aquell moment: els canons! Hi va haver un gran combat, amb moltes morts dels dos bàndols. El Palenque va ser destruït... pels canons.

En 1695, al bosc, Zumbí intentà reorganitzar l'exèrcit. Va ser vist a Penedo (Alagoas, el Brasil) capitanejant un grup, buscant armes i municions. Hi havia diversos grups de negres armats a la selva. Un d'ells era comandat per Antônio Soares, que va ser capturat pels *bandeirantes* paulistes. Aquests van atacar, i els negres van resistir, estimant-se més morir abans que rendir-se.

Així, el 20 de novembre de 1695 és assassinat Zumbí. El seu cap va ser tallat i exposat a la plaça pública, a Recife. Diversos palenquenys van ser a Paraíba, on amb altres negres i indis van fundar el Palenque Cumbe, molt combatiu, que va sobreviure fins a 1731. D'altres es van dispersar per diverses ciutats del Brasil portant aquest ideal. Les terres de Palmares van ser dividides entre els amos de plantacions que havien finançat la batalla final.

El 1986, atenent a les reivindicacions de la comunitat negra, les terres en les quals hi havia el Palenque de Palmares, la Sierra da Barriga... van ser preses pel Govern Federal, per crear-hi el MEMORIAL ZUMBÍ, on el 20 de novembre de cada any realitzem commemoracions.

Per reflexionar:

- Per què el sistema i el poder no deixen que s'expliqui a les escoles la vertadera història del poble negre?
- "Un poble que no coneix la seva història és un poble dominat". "Gairebé el 70% del poble afrodescendent no li agrada de ser considerat negre". Què penses d'això?

Paraula de Déu: Lucas 4, 16-21.

¿Quina relació faries entre aquesta Paraula de Déu i la lluita del nostre poble afrodescendent, ahir i avui?

Fonts:

SANTOS, Joel Rufino dos; *Zumbí*, Ed. Moderna, São Paulo, coleção "Grandes personagens da Nossa História", volume I, Abril Cultural SP

FREITAS, Décio; *Palmares, a guerra dos escravos*, 1984

CARNEIRO, Edison; *O quilombo dos Palmares*, 1985

Frente Nacional do Trabalho e GRUCON, Cadernos de Formação, série "Negros"

GUATEMALA

Fitxers militars sobre segrestats

Carlos Iaquinandi Castro

Proves documentals sobre l'assassinat de ciutadans que figuren com a "desapareguts" a Guatemala, van ser presentades per l'Associació Americana pel Progrés de les Ciències, els Arxius de la Seguretat Nacional i l'oficina a Washington de l'organització Human Rights Watch. Kate Doyle, experta en temes guatemalencs dels Arxius de la Seguretat Nacional, va presentar un quadern d'anelles deteriorat. El document conté una llista detallada de persones que havien estat detingudes, torturades i després assassinades durant una de les campanyes repressives contra esquerrans realitzada per una unitat militar secreta guatemalenca.

Una de les seccions del quadern conté fitxes numerades de l'1 al 183, amb els noms del pres, data i lloc de captura i un registre de les seves activitats considerades "subversives o sospitoses de ser-ho". Al final de cada fitxa, una línia descriu el destí del pres.

Segons indiquen els investigadors, més de 100 persones de la llista foren finalment assassinades. El document "és la millor prova que haguem pogut trobar sobre l'estratègia calculada, deliberada, a sang freda que van fer servir els militars per seleccionar les persones una per una" va dir Kate Doyle, experta en temes guatemalencs dels Arxius de la Seguretat Nacional.

Desenes de persones que apareixen en el document havien estat assenyalades per les organitzacions de drets humans com a segrestades i desaparegudes. Les dates registrades en el quadern coincideixen amb les que figuren en les denúncies i *habeas corpus* presentats.

Un dels casos aclarits és el del jove estudiant de medicina, Omar Darío Vázquez, que va desaparèixer l'abril de 1984, després d'haver estat citat, suposadament, per telèfon a una urgència mèdica. La seva germana Lucrecia, que el buscà durant tots aquests anys, va ser informada que, en el quadern, apareix el nom i la foto del seu germà. S'hi explica que fou detingut a la 7a avinguda de la Ciutat de Guatemala. Nou dies més tard, el 6 de maig, fou assassinat. La seva mort consta en una breu successió numèrica: 06-05-84:300. En el codi macabre d'aquesta unitat repressiva, es va poder establir que "300" significa que el presoner va ser assassinat.

Kate Doyle indicà que el quadern va ser comprat per poc més de 2.000 dòlars a un militar guatemalenc de baixa graduació.

